

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o prvem pokojninskem skladu Republike Slovenije in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Osnovni podatki o Prvem pokojninskem skladu

Prvi pokojninski sklad (v nadaljnjem besedilu: PPS) je bil ustanovljen z Zakonom o prvem pokojninskem skladu Republike Slovenije in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (Uradni list RS, št. 26/05 – uradno prečiščeno besedilo, 85/09 in 32/16; v nadaljnjem besedilu: ZPSPID. V skladu z ZPSPID so lahko delničarji pooblaščenih investicijskih družb (PID-ov), ki so še imeli neizkoriščene certifikate, le-te obdržali v delnicah PID-a ali pa jih zamenjali za pokojninske bone, ki so se kasneje avtomatično zamenjali za zavarovalno polico PPS.

Na podlagi ZPSPID je Kapitalska družba 13. 7. 1999 izdala pokojninske bone. V postopku je bilo izdanih skupno 143.690.043 pokojninskih bonov, in sicer 72.131.869 iz naslova zamenjave uslužbenskih certifikatov, iz naslova uresničitve pravice do izbire delnic pooblaščenih investicijskih družb pa 71.558.167. S pokojninskimi boni so imetniki lahko prosto razpolagali (od 1. 10. 1999 do 31. 12. 2002 se je z njimi trgovalo na prostem trgu Borze) ali pa so uresničili pravico do zamenjave za zavarovalno polico dodatnega pokojninskega zavarovanja PPS. Vsak posameznik je lahko za polico zamenjal maksimalno 10.000 pokojninskih bonov.

Od 1. 1. 2003 dalje je PPS zaprt vzajemni pokojninski sklad, v katerega dodatna vplačila niso možna.

PPS je sestavljen iz dveh delov, in sicer iz varčevalnega in kritnega dela. V varčevalnem delu so sredstva vseh varčevalcev, ki še niso dopolnili 60. leta starosti in še niso upravičeni do izplačila rente. V kritnem skladu pa so sredstva varčevalcev, katerim se izplačuje pokojninsko rento. Kritni sklad PPS je bil oblikovan 13. 7. 2004 in je namenjen izključno kritju obveznosti iz naslova izplačil pokojninskih rent.

PPS se upravlja na podlagi določb ZPSPID, Zakona o preoblikovanju Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter o naložbeni politiki Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja in Slovenske odškodninske družbe (Uradni list RS, št. 79/10, 26/11 in 105/12 – ZSDH; v nadaljnjem besedilu: ZPKDPIZ), Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2) in Zakona o zavarovalništvu (Uradni list RS, št. 93/15, 9/19, 102/20, 48/23, 78/23 – ZZVZZ-T in 84/24 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZZavar-1).

Polica dodatnega pokojninskega zavarovanja PPS je zavarovalna polica, pri kateri član prevzema naložbeno tveganje nad 1-odstotnim zajamčenim donosom, za katerega jamči Modra zavarovalnica, d. d. Zavarovalna polica ni prenosljiva in je ni mogoče zastaviti. Član nima pravice zahtevati izplačila odkupne vrednosti police.

Vrednost enote premoženja

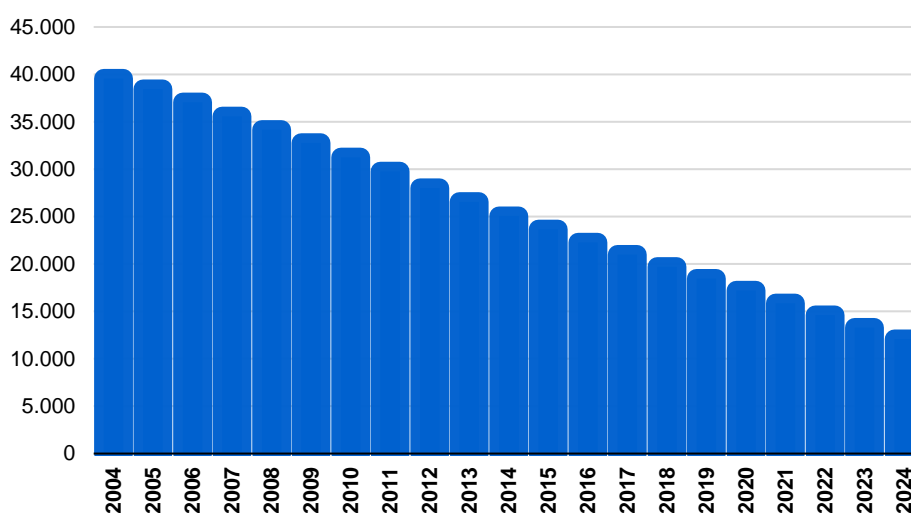
Začetna vrednost enote premoženja (v nadaljnjem besedilu: VEP) je bila določena tako, da se je nominalna vrednost enega certifikata (100 SIT) valorizirala z indeksom drobnoprodajnih cen od 1.1.1993 do 13.7.1999 s koeficientom valorizacije 2,082349, kar pomeni, da je valorizirana vrednost enega certifikata znašala 208,2349 SIT. Ko se je certifikat zamenjal za pokojninski bon, je država odobrila še 20 % davčno olajšavo. Na ta način izračunana osnova v znesku 249,88 SIT (1,0427 EUR) se od 13. 07. 1999 dalje povečuje nominalno 1 % letno in se obračunava na konformni način.

Sredstva v upravljanju

Čista vrednost sredstev, ki pripadajo policam dodatnega pokojninskega zavarovanja PPS, je konec februarja 2025 dosegla 10,7 milijona evrov in je bila za 3,2 milijona evrov nižja od zajamčene vrednosti sredstev, ki je znašala 13,9 milijona evrov. Rezervacije zaradi nedoseganja zajamčene donosnosti sklada so bile večinoma oblikovane v letih 2013 in 2014 zaradi oslabitve naložbe v družbo Cimos, d. d..

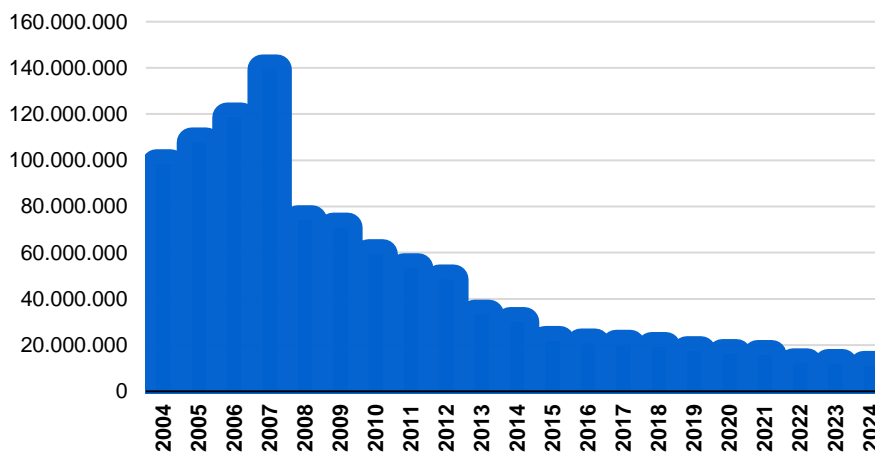
Število članov in obseg sredstev v skladu PPS se zmanjšujeta zaradi rednih prenehanj (uveljavitev pravice do pokojninske rente) in izrednih prenehanj (smrt članov pred pridobitvijo pokojninske rente).

Slika 1: Število članov PPS v obdobju 2004 – 2024

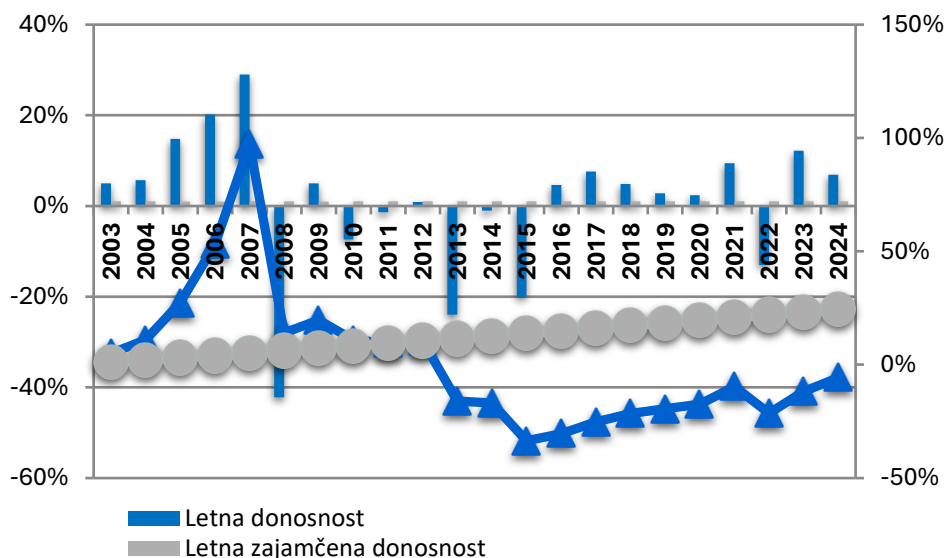
Vir: Modra zavarovalnica

Slika 2: Vrednost sredstev, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja PPS, v obdobju 2004 - 2024 (podatek na konec leta v EUR)

Vir: Modra zavarovalnica

Slika 3: Donosnost premoženja, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja PPS, v obdobju 2003-2024

Vir: Modra zavarovalnica

Naložbena politika

Osnovni cilj, ki ga Modra zavarovalnica, d.d. zasleduje pri upravljanju premoženja, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja PPS, je še naprej prestrukturiranje portfelja. Večji del naložbene strukture sklada predstavljajo naložbe, ki jih je PPS prejel na zakonodajni podlagi, in so tako glede vrste dovoljenih naložb kot tudi glede omejitev po posameznih naložbenih razredih, v določenem obsegu neprimerne za pokojninski sklad. V skladu z naložbeno politiko in pričakovanimi likvidnostnimi potrebami so se prilivi investirali v lastniške in obvezniške naložbe. Pri nalaganju sredstev upravljaavec sledi kriterijem varnosti, likvidnosti in donosnosti naložb. PPS razpolaga tudi s tržnimi lastniškimi papirji (npr. delnice Krke, Petrola in Telekom) ter ETF na državne in podjetniške obveznice, ki se zaradi približevanja zakonski omejitvi 5 odstotkov po izdajatelju, sproti prodajajo in s tem zagotavlja zakonsko usklajeno strukturo sklada.

Največji delež naložb sklada predstavljajo državne obveznice (43 %), sledijo investicijski kuponi, ki vlagajo v obveznice (25 %), delnice (15 %) in investicijski kuponi, ki vlagajo v delnice (14 %).

Tabela 1: Sestava sredstev PPS na dan 28.02.2025

Sredstva	Delež
Investicijski kuponi - podjetniške obveznice	10,44%
Investicijski kuponi - državne obveznice	15,03%
Delnice	14,98%
Investicijski kuponi - delnice	14,24%
Državne obveznice	43,01%
Denar	2,30 %

Vir: Modra zavarovalnica

Netržne naložbe so ob koncu leta 2024 predstavljale 10,44% oz. 1,12 milijonov EUR sredstev PPS.

Izplačila pokojninski rent

Zavarovalna polica dodatnega pokojninskega zavarovanja PPS je zavarovalna polica, ki zavarovancu zagotavlja naslednje pravice:

- pravico do pokojninske rente, ki jo pridobi imetnik z dopolnjenim 60. letom starosti (redno prenehanje članstva);
- če zavarovanec umre pred pridobitvijo pravice do pokojninske rente, pripada pravica do zavarovalne vsote v višini odkupne vrednosti police njegovi zapuščini in preide kot del njegove zapuščine na njegove dediče (izredno prenehanje članstva).

Za kritje obveznosti iz naslova izplačil pokojninskih rent je oblikovan Kritni sklad PPS. Ko zavarovanec uveljavi pravico do pokojninske rente, se na Kritni sklad PPS prenese sorazmerni del sredstev, ki ustreza čisti vrednosti enot premoženja police v trenutku, ko imetnik police izpolni pogoje za pridobitev pravice do pokojninske rente.

Višina pokojninske rente PPS se izračuna z uporabo aktuarskih metod vrednotenja ob upoštevanju vrednosti enot premoženja na osebnem računu in zjamčenega donosa. Modra zavarovalnica, d. d., lahko na podlagi določil ZPSPID in splošnih pogojev PPS-SP01 zaradi racionalizacije poslovanja v dobro prejemnika pokojninske rente, spremeni način izplačevanja rente, in sicer:

- skupina A: zavarovancem/članom, ki imajo na osebnem računu manj kot 2.000 točk, se izplača enkratna pokojninska renta,
- skupina B: zavarovancem/članom, ki so imetniki več kot 2.000 do 5.000 točk, se izplačuje letna pokojninska rent.

Pri doživljenjski pokojninski renti z zjamčeno dobo izplačevanja zavarovanec določi upravičenca, ki mu za obdobje izbrane zjamčene dobe 5, 10 ali 15 let pripada pokojninska renta ob morebitni smrti zavarovanca. V primeru, da zavarovanec preživi izbrano obdobje zjamčene dobe, pravica upravičencu ugasne, zavarovanec pa rento prejema do svoje smrti.

O možnostih, med katerimi zavarovanec lahko izbira, je pisno obveščen v mesecu pred dopolnitvijo 60 let, s predstavitvijo različnih vrst rent, vključno z njihovimi višinami in pozivom, da sporoči svojo odločitev ter bančni račun za nakazilo rente.

Podatki o članih PPS

Vsak zavarovanec PPS ima na osebnem kapitalnem računu evidentirane enote premoženja (točke), pridobljene z zamenjavo pokojninskih bonov. Lahko ima več polic, vodenih na enotnem osebnem kapitalnem računu, pri čemer se pri uveljavitvi pravice do pokojninske rente upošteva vsota vseh enot premoženja (točk) v lasti zavarovanca.

Po stanju na dan 28. 2. 2025 je v varčevalnem skladu PPS 11.840 članov, ki imajo skupaj 10.317.434 enot premoženja. Zjamčena vrednost sklada znaša 13.884.170 evrov.

Na dan 28. 2. 2025 se 94 % zavarovancev uvršča v skupino A (manj kot 2.000 točk), kar pomeni, da ob dopolnitvi 60 let lahko zahtevajo enkratno izplačilo rente. Povprečno zbrana sredstva v tej skupini znašajo 601 EUR. V skupini C, kjer imajo mesečno rento, je 5 % zavarovancev s povprečno zbranimi sredstvi v višini 13.016 evrov.

Tabela 2: Struktura zavarovancev/članov po skupinah točk na dan 28.02.2025

Starost	Št. zavarovancev	Povprečno št. enot	Povprečna vrednost sredstev v EUR
A (do 2.000 točk)	11.205	446	601
B (od 2.001 do 5.000 točk)	131	3.360	4.521
C (nad 5.000 točk)	504	9.672	13.016
Skupaj	11.840	871	1.173

Vir: Modra zavarovalnica

Tabela 3: Struktura vseh zavarovancev/članov PPS po starosti na dan 28.02.2025

Starost	Št. Članov	Št. Enot	Vrednost sredstev v EUR
do 30 let	23	151.546	203.935
31 do 40 let	1.370	543.930	731.967
41 do 50 let	2.091	1.394.513	1.876.596
od 51 do 60	8.222	8.110.215	10.913.916
Od 61 dalje	134	117.230	157.756
SKUPAJ	11.840	10.317.434	13.884.170

Vir: Modra zavarovalnica

Tabela 4: Struktura članov A skupine na dan 28.02.2025

Starost	Št. zavarovancev	Povprečno št. enot	Povprečna vrednost sredstev v EUR
do 30 let	7	508	684
31 do 40 let	1.353	289	387
41 do 50 let	1.995	283	380
od 51 do 60	7.225	514	691
Od 61 dalje	125	615	828
SKUPAJ	10.705	446	601

Vir: Modra zavarovalnica

Tabela 5: Struktura članov B skupine na dan 28.02.2025

Starost	Št. zavarovancev	Povprečno št. enot	Povprečna vrednost sredstev v EUR
do 30 let	2	3.995	5.376
31 do 40 let	3	4.440	5.976
41 do 50 let	16	3.966	5.336
od 51 do 60	103	3.253	4.378
Od 61 dalje	7	2.902	3.905
SKUPAJ	131	3.360	4.521

Vir: Modra zavarovalnica

Tabela 6: Struktura članov C skupine na dan 28.02.2025

Starost	Št. zavarovancev	Povprečno št. enot	Povprečna vrednost sredstev v EUR
do 30 let	14	10.000	13.457
31 do 40 let	14	10.000	13.457
41 do 50 let	80	9.587	12.902
od 51 do 60	394	9.664	13.005
Od 61 dalje	2	10.000	13.457
SKUPAJ	504	9.672	13.016

Vir: Modra zavarovalnica

Kritni sklad PPS

Kritni sklad PPS je bil oblikovan s 13. 7. 2004 za vse zavarovance, ki so oziroma bodo dopolnili 60 let, in s tem pridobili pravico do rente.

Obveznosti do zavarovancev PPS, ki so prejemniki rent, so matematične rezervacije, ki pomenijo oceno sedanje vrednosti odmerjenih rent. Sedanja vrednost bodočih denarnih tokov, ki jih sestavljajo v prihodnosti izplačane rente, je odvisna od predpostavljene preostale življenjske dobe zavarovancev in obrestne mere, s katero se ti denarni tokovi diskontirajo. Obrestna mera je predpisana že z zakonom (ZPSPID) v višini enega odstotka na leto in se upošteva že ob sami odmeri rente. Ocena preostale življenjske dobe pa je odvisna od tablic umrljivosti. Po stanju na dan 28. 2. 2025 je bilo v kritnem skladu PPS 9.511 članov, katerih vrednost matematičnih rezervacij je znašala 89 mio EUR.

Tabela 7: Pridobitev pravice do pokojninske rente po letih

Starost	Št. zavarovancev	Vrednost vplačila v KS PPS v EUR
2014	1.330	3.975.546
2015	1.308	3.627.705
2016	1.315	3.424.432
2017	1.257	3.127.153
2018	1.216	2.902.890
2019	1.205	2.725.973
2020	1.219	2.679.318
2021	1.288	2.612.734
2022	1.216	2.343.672
2023	1.253	2.279.267
2024	1.200	2.167.875
SKUPAJ	13.807	31.866.656

Vir: Modra zavarovalnica

Tabela 8: Struktura zavarovancev KS PPS po starosti na dan 28.02.2025

Starost	Št. zavarovancev	Povprečna vrednost MR v EUR	Povprečna renta v EUR
60 do 70 let	1.881	11.240	100
71 do 80 let	4.380	10.459	79
81 do 90 let	3.019	6.754	69
od 91 dalje	231	6.160	95
SKUPAJ	9.511	9.333	80

Vir: Modra zavarovalnica

Tabela 9: Struktura članov KS PPS z mesečno rento po starosti na dan 28.02.2025

Starost	Št. zavarovancev	Povprečna vrednost MR v EUR	Povprečna renta v EUR
60 do 70 let	1.487	13.323	45
71 do 80 let	3.770	11.590	58
81 do 90 let	2.731	7.216	54
od 91 dalje	210	6.576	76
SKUPAJ	8.198	10.318	55

Vir: Modra zavarovalnica

V Kritnem skladu PPS je 548 članov, ki imajo odmerjeno rento nižjo od 20 EUR.

Tabela 10: Starostna struktura rentnikov, ki imajo rento nižjo od 20 EUR

Starost	Št. zavarovancev	Povprečna vrednost MR v EUR	Povprečna vrednost rente v EUR
60 do 70 let	130	2.556	8
71 do 80 let	237	2.002	9
81 do 90 let	169	1.371	10
od 91 dalje	12	861	10
SKUPAJ	548	1.913	9

Vir: Modra zavarovalnica

Primeri zastaranja

Po podatkih leta 2024 je bilo zastaranih pokojninskih rent v skupni višini 70.000 evrov, pri čemer je imelo 190 zavarovancev odmerjeno mesečno ali letno pokojninsko rento, 76 pa enkratno rento.

Na podlagi prvega odstavka 357. člena Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo, 64/16 – odl. US in 20/18 – OROZ631; v nadaljnjem besedilu: OZ) terjatve zavarovanca oziroma tretje osebe iz pogodbe o življenjskem zavarovanju zastarajo v petih letih, terjatve iz drugih zavarovalnih pogodb pa v treh letih, šteto od prvega dne po preteku koledarskega leta, v katerem je terjatev nastala.

Na podlagi drugega odstavka 357. člena OZ pa v primeru, če zainteresirana oseba dokaže, da do dneva, ki je določen v prejšnjem odstavku, ni vedela, da je zavarovalni primer nastopil, začne zastaranja teči od dneva, ko je za to izvedela. V vsakem primeru pa je terjatev zastarana pri življenjskem zavarovanju v desetih, pri drugih zavarovanjih pa v petih letih od dneva, določenega v prejšnjem odstavku.

Povzetek in predlog sprememb

Naložbeni portfelj PPS v varčevalnem delu dosega nizke donosnosti, ki so posledica lastnosti naložb, ki so bile prenesene v PPS za zapolnitev privatizacijske vrzeli. Neustrezne so bile tako z vidika likvidnosti (torej netržne naložbe) kot tudi z vidika kvalitete. Precej tovrstnih naložb do sedaj še ni bilo moč odprodati, prav tako pa od naložb ni bilo ustrezne donosnosti, kot bi jo bili na primer varčevalci deležni, če bi bil portfelj vložen v klasične dobro razpršene tržne naložbe. V času od ustanovitve sklada do sedaj so upravičenja zavarovancev PPS izgubila del kupne moči¹ glede na trenutno in ciljno vrednosti inflacije ECB pa bo kupna moč upravičenj upadala tudi v prihodnje.

S predlogom spremembe ZPSPID se članom PPS, ki še niso uveljavili pravice do pridobitve pokojninske rente, omogoči odkup enot premoženja po njihovi zajamčeni vrednosti, obstoječim zavarovancem, ki že prejemajo rento pa možnost odkupa police (enkratno izplačilo). Novela tako ne le ščiti premoženje zavarovancev, temveč jim tudi omogoča večjo svobodo pri odločanju o svoji pokojninski prihodnosti.

Premoženje, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja PPS v obdobju, preden zavarovanci izpolnijo pogoje za pridobitev pravice do mesečne pokojninske rente, se naj bi po sedanjih ureditvi unovčilo z zadnjim zavarovancem, ki bi izpolnil pogoje za rento. Glede na podatke, s katerimi razpolaga Modra zavarovalnica, bi zadnji zavarovanci izpolnili pogoje do leta 2060.

Upravljanje PPS pod 1,0 milijon EUR čiste vrednosti sredstev, bi upravljavcu PPS povzročalo nesorazmerno visoke stroške, ki ne bi pokrili stroškov upravljanja sklada. V skladu s Splošnimi pogoji dodatnega pokojninskega zavarovanja Prvega pokojninskega sklada Republike Slovenije je upravljavec za upravljanje PPS upravičen do letne provizije za upravljanje, ki znaša 1,0% od povprečne čiste vrednosti sredstev. Pri tem vsi ostali stroški (npr. stroški revizije, stroški nadzora, stroški skrbniške

¹ Od začetka izračunavanja zajamčene vrednosti sredstev 31.07.1999, do konca februarja 2025, je zajamčena vrednost sredstev narastla za 29,0%, inflacija v tem obdobju pa je znašala 124,6%.

banke, itd.) bremenijo upravljavca. Pri nižji čisti vrednosti sredstev PPS stroški upravljanja PPS presegajo koristi od upravljanja. Hkrati je tehnično skoraj nemogoče zagotoviti ustrezno razpršitev naložb, ki zadosti določilom ZPIZ-2, v primeru tako majhnega sklada, zaradi dodatne razdrobljenosti portfelja pa se tudi povečajo transakcijski stroški nakupa in prodaje naložb.

Raven 1 mio EUR čiste vrednosti sredstev varčevalnega dela PPS predstavlja ravnovesje med ekonomsko upravičenostjo stroškov za vzdržno delovanje in upravljanje naložb ter percepcijo varčevalcev v PPS.

Pomembno je, da se zagotavlja kvalitetno upravljanje premoženja zavarovancev dodatnega pokojninskega zavarovanja s strani upravljavca. Slednje lahko upravljavec zagotavlja le v primerih ekonomske upravičenosti opravljanja teh storitev.

Novela ZPSPID je tako pomembna za modernizacijo in krepitev slovenskega pokojninskega sistema. Njen namen je predvsem povečanje prožnosti in zaščite za zavarovance, s čimer se krepi zaupanje v pokojninske produkte. Razvoj dodatnega pokojninskega zavarovanja je namreč neločljivo povezan z uporabniško izkušnjo varčevalcev v trenutno obstoječih pokojninskih produktih in kvaliteto upravljanja teh produktov s strani upravljavca.

2. CILJI, NAČELA IN POGLATVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji

Predlog zakona zasleduje cilje:

1. omogočiti izplačila odkupne vrednosti polic dodatnega pokojninskega zavarovanja pred 60. letom starosti – ta sprememba daje zavarovancem večjo prožnost pri upravljanju njihovih sredstev, še posebej zaradi nizke donosnosti PPS in vpliva inflacije;
2. omogočiti enkratno izplačilo namesto mesečne pokojninske rente - ta možnost daje prejemnikom rente dodatno izbiro in prilagodljivost pri upravljanju svojih sredstev v starosti in
3. urediti postopek likvidacije premoženja, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja PPS, v primeru, da vrednost premoženja pade pod določen prag – likvidacija premoženja je namenjena zaščiti interesov zavarovancev v primeru nizke vrednosti premoženja, zaradi česar bi prišlo do neekonomičnega upravljanja PPS tako, da se zagotovi pregleden in učinkovit postopek izplačila likvidacijske mase.

2.2. Načela

Predlog zakona je pripravljen v skladu z načeli:

1. *Načelo prožnosti in individualne izbire*: to načelo se nanaša na avtonomijo posameznika pri upravljanju svojih pravic, kar je v pravnem smislu pomembno. Vendar pa ima tudi močan ekonomski in socialni vidik, saj poudarja odgovornost posameznika za lastno finančno varnost;
2. *Načelo zaščite interesov zavarovancev*: to načelo zadeva varstvo pravic posameznikov v razmerju do finančnih institucij. Pravna država ima dolžnost zagotoviti, da so interesi šibkejših strank zaščiteni;
3. *Načelo preglednosti in informiranosti*: to načelo zagotavlja, da so postopki in odločitve javni in razumljivi, kar krepi zaupanje v pravni sistem. Informiranost je nujna za uveljavljanje pravic;
4. *Načelo ekonomske učinkovitosti*: to načelo se nanaša na racionalno uporabo sredstev in preprečevanje zlorab;
5. *Načelo varnosti izplačil*: to načelo se nanaša na zagotavljanje varnosti finančnih transakcij in izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz pravnih razmerij.

2.3. Poglavitne rešitve

Poglavitne rešitve predloga zakona so:

1. *omogoča se predčasno izplačilo odkupne vrednosti police*: predlog zakona omogoča zavarovancem, da pred dopolnjenim 60. letom starosti zahtevajo izplačilo odkupne vrednosti police dodatnega pokojninskega zavarovanja pri PPS;

2. *uvaja se možnost za enkratno izplačilo odkupne vrednosti rente*: predlog zakona uvaja možnost za vse prejemnike mesečne pokojninske rente, da podajo nepreklicni zahtevek za enkratno izplačilo odkupne vrednosti rente. To pomeni, da ne glede na višino njihovega premoženja, lahko vsi upravičenci zahtevajo enkratno izplačilo. S tem se odpravlja omejitev iz sedanje ureditve, ki je to možnost omogočala samo tistim z zneskom premoženja pod določenim pragom. Nov zakon določa 12-mesečno čakalno dobo, način izračuna odkupne vrednosti in postopek v primeru smrti prejemnika rente;

3. *uvaja se likvidacija premoženja, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja PPS*: predlog zakona uvaja likvidacijo premoženja iz dodatnega pokojninskega zavarovanja, če njegova vrednost pade pod 1.000.000 evrov, in poplačilo zavarovancev iz likvidacijske mase.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Ocenjuje se, da predlagane spremembe ZPSPID ne bodo imele finančnih posledic za proračun Republike Slovenije oziroma je možnost aktivacije državnega jamstva v skladu z devetim odstavkom 32. člena ZPSPID minimalna. Ocena temelji na natančno določenem vrstnem redu zagotavljanja sredstev za poplačilo upravičencev Prvega pokojninskega sklada (PPS).

Skladno z devetim odstavkom 32. člena ZPSPID se za izplačilo zajamčenega donosa najprej uporabi premoženje samega PPS. Če ta sredstva ne zadoščajo, se aktivira premoženje Modre zavarovalnice, ki kot pravni naslednik Kapitalske družbe nosi obveznosti v zvezi s PPS, vključno z obveznostmi iz 313. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23; ZPIZ-2). Ta člen Modri zavarovalnici nalaga oblikovanje rezervacij in po potrebi vplačilo dodatnih sredstev za zagotovitev zajamčene vrednosti. Šele če premoženje PPS in Modre zavarovalnice ne zadošča, za zajamčeni donos subsidiarno jamči Republika Slovenija. Zaradi te ureditve in obveznosti Modre zavarovalnice iz ZPIZ-2 ocenjujemo, da je verjetnost aktivacije državnega jamstva izjemno majhna oziroma nična.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Ocenjuje se, da predlagane spremembe ZPSPID ne bodo imele finančnih posledic za proračun Republike Slovenije oziroma je možnost aktivacije državnega jamstva v skladu z devetim odstavkom 32. člena ZPSPID minimalna. Ocena temelji na natančno določenem vrstnem redu zagotavljanja sredstev za poplačilo upravičencev Prvega pokojninskega sklada (PPS).

Skladno z devetim odstavkom 32. člena ZPSPID se za izplačilo zajamčenega donosa najprej uporabi premoženje samega PPS. Če ta sredstva ne zadoščajo, se aktivira premoženje Modre zavarovalnice, ki kot pravni naslednik Kapitalske družbe nosi obveznosti v zvezi s PPS, vključno z obveznostmi iz 313. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23; ZPIZ-2). Ta člen Modri zavarovalnici nalaga oblikovanje rezervacij in po potrebi vplačilo dodatnih sredstev za zagotovitev zajamčene vrednosti. Šele če premoženje PPS in Modre zavarovalnice ne zadošča, za zajamčeni donos subsidiarno jamči Republika Slovenija. Zaradi te ureditve in obveznosti Modre zavarovalnice iz ZPIZ-2 ocenjujemo, da je verjetnost aktivacije državnega jamstva izjemno majhna oziroma nična.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

PPS predstavlja unikatno rešitev v slovenskem pokojninskem sistemu, saj je nastal kot posledica specifičnih tranzicijskih procesov ob prehodu v tržno gospodarstvo. Njegova ustanovitev in nadaljnje delovanje sta tesno povezana z zamenjavo pokojninskih bonov za zavarovalne police, kar ga ločuje od standardnih pokojninskih skladov, ki delujejo v Evropski uniji. Zaradi svoje edinstvene zgodovine in namena zakonodajna ureditev PPS odraža potrebo po prilagoditvi na specifične okoliščine, ki so zaznamovale slovensko tranzicijo.

Čeprav so pokojninske politike držav članic EU pretežno v nacionalni pristojnosti, pravni okvir EU vseeno določa nekatere ključne vidike, povezane s pokojninami. Ti vključujejo varstvo pravic v primeru čezmejne mobilnosti, varstvo potrošnikov, enakost spolov in vzpostavitev enotnega trga za dodatne pokojnine. Poleg tega Evropska unija aktivno podpira prizadevanja držav članic za zagotavljanje ustreznih in vzdržnih pokojnin prek mehanizmov, kot so evropski semester, evropski steber socialnih pravic in odprta metoda usklajevanja, ki spodbuja vzajemno učenje in izmenjavo najboljših praks.

Pokojninski sistemi držav članic EU se med seboj razlikujejo glede na dolžino obveznega socialnega zavarovanja, stopnjo prispevkov, vire financiranja, obseg upravičencev, višino izplačil in vzdržnost celotnega sistema. Ti sistemi obsegajo tako javni kot zasebni del in so običajno organizirani v treh stebrih. Prvi steber predstavljajo javne, zakonsko določene pokojnine (obvezne), drugi steber pokriva poklicne pokojnine (navidezno obvezne, vezane na dohodek), tretji steber pa osebne pokojnine (prostovoljne, vezane na zaslužek).

V državah, kjer je cilj ohranjanja dohodka močno integriran v javni pokojninski sistem, je vloga dodatnih pokojnin običajno bolj omejena kot v državah, kjer javne pokojnine zagotavljajo le osnovno zaščito.

Evropska komisija (EK) je predstavila svojo novo strategijo Unije varčevanja in naložb (SIU), ki poudarja potrebo po spodbujanju večje uporabe samodejnega vključevanja v pokojninske sheme in pregledu obstoječih pravnih okvirov. Strategija SIU si prizadeva za razvoj in krepitev dodatnih pokojnin, da bi zagotovili finančno varnost državljanov EU, pri čemer se EK osredotoča na oblikovanje močnih večstebrih pokojninskih sistemov, ki poleg javnih pokojnin vključujejo poklicne in osebne pokojnine."

Avstrija

Avstrijski pokojninski sistem dodatnega zavarovanja je urejen s specifičnimi zakoni, ki zagotavljajo okvir za delovanje pokojninskih skladov. »Betriebspensionskassengesetz (BPKG)« ureja poklicne pokojninske sklade, ki so pogosto povezani z delodajalci in nudijo dodatno pokojninsko zavarovanje zaposlenim. »Pensionskassengesetz (PKG)« pa ureja širši nabor pokojninskih skladov, ki ponujajo dodatno pokojninsko zavarovanje posameznikom.

V Avstriji je predčasni odkup polic dodatnega pokojninskega zavarovanja na splošno omejen, saj je poudarek na dolgoročnem varčevanju za starost. Pogoji za predčasni odkup so odvisni od posameznega pokojninskega sklada in določil pogodbe. Možnost enkratnega izplačila rente je v Avstriji manj pogosta, ker je večina dodatnih pokojninskih zavarovanj zasnovana za zagotavljanje rednih mesečnih izplačil v obliki rente.

Pri likvidaciji premoženja pokojninskih skladov v Avstriji se uporablja kombinacija predpisov s področja finančnega nadzora in zavarovalništva. Ker so pokojninski skladi pogosto organizirani kot zavarovalniške institucije, se za likvidacijo premoženja uporabljajo predpisi iz »Versicherungsaufsichtsgesetz (VAG)«, ki ureja zavarovalniško dejavnost. Poleg tega Avstrijski nadzorni organ za finančni trg (»Finanzmarktaufsichtsbehörde – FMA«) izvaja nadzor nad pokojninskimi skladi in uporablja tudi druge relevantne predpise, ki urejajo finančni nadzor. Ta celovit pristop zagotavlja varnost in stabilnost pokojninskih skladov ter zaščito pravic zavarovancev.

Nemčija

Nemški sistem dodatnega pokojninskega zavarovanja je urejen s specifičnimi zakoni, ki določajo pravila za različne oblike zasebnega pokojninskega varčevanja. Predčasni odkup dodatnega pokojninskega zavarovanja je urejen z Zakonom o pogodbah o poklicnem pokojninskem zavarovanju

(Betriebsrentengesetz - BetrAVG), ki ureja poklicne pokojnine, in Zakonom o pogodbah o pokojninah, ki jih podpira država (Altersvorsorgeverträge-Zertifizierungsgesetz - AltZertG), ki ureja državne subvencionirane pokojninske produkte. Možnost enkratnega izplačila rente je odvisna od posameznega pokojninskega produkta in pogodbenih določil. Pri »Betriebliche Altersversorgung« (poklicno pokojninsko zavarovanje) so pravila pogosto določena v kolektivnih pogodbah ali internih pravilnikih podjetij.

Posebno pozornost je treba nameniti »Riester-Rente«, ki je državna subvencionirana oblika zasebnega pokojninskega varčevanja, uvedena leta 2002 z namenom dopolnitve državnega pokojninskega sistema. Njen cilj je spodbujanje dolgoročnega varčevanja za starost, pri čemer država prispeva subvencije in davčne ugodnosti. Pogodbe o »Riester-Rente« morajo izpolnjevati stroge zahteve, ki jih določa zakon, in zagotavljati doživljenjsko rento ali načrt izplačil, ki ustreza zakonskim kriterijem. Predčasni odkup teh pogodb je možen, vendar je pogosto povezan z vračilom državnih subvencij in davčnih ugodnosti.

Likvidacija premoženja pokojninskih skladov v Nemčiji je urejena z Zakonom o nadzoru zavarovalniških podjetij (Versicherungsaufsichtsgesetz - VAG) in drugimi relevantnimi predpisi, ki zagotavljajo varnost in stabilnost pokojninskih skladov. Nadzor nad pokojninskimi skladi izvaja Zvezni finančni nadzorni organ (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht - BaFin), ki zagotavlja, da pokojninski skladi delujejo v skladu z zakonodajo in ščitijo pravice zavarovancev.

Francija

Francoski sistem dodatnega pokojninskega zavarovanja ponuja različne oblike varčevanja za starost, med katerimi sta najpomembnejša »Plan d'Épargne Retraite Populaire (PERP)« in »Plan d'Épargne Retraite (PER)«. Ti načrti omogočajo posameznikom, da si oblikujejo dodaten dohodek za upokojitev, pri čemer so pogoji za predčasni odkup odvisni od vrste zavarovanja in razlogov za odkup. Zakonska osnova za dodatno pokojninsko zavarovanje je Zakon o pokojninskem varčevanju (Code des assurances) ter specifični zakoni, kot sta Zakon o pokojninskem varčevanju za posameznike (PERP) in Zakon o pokojninskih varčevanjih (PER). Novejši produkti, kot je PER, ponujajo večjo prožnost pri izplačilih, vključno z možnostjo enkratnega izplačila kapitala.

Plan d'Épargne Retraite Populaire (PERP) je bil uveden leta 2003 z namenom ponuditi individualno rešitev varčevanja za pokojnino, ki zagotavlja dosmrtno rento ob upokojitvi. Vendar pa se PERP od 1. oktobra 2020 ne trži več in je bil nadomeščen s Plan d'Épargne Retraite (PER), ki je bil ustvarjen leta 2019. PER prinaša poenostavitve in uskladišča različnih načrtov varčevanja za pokojnino ter ponuja večjo prilagodljivost pri izplačilih, tako v obliki rente kot kapitala. Izplačilo kapitala v okviru PER-ja omogoča, da se prihranki, zbrani skozi leta varčevanja, ob upokojitvi izplačajo v enkratnem znesku ali v več zaporednih izplačilih, namesto v obliki dosmrtno rente.

Likvidacija premoženja pokojninskih skladov v Franciji je urejena s francosko zakonodajo, ki zagotavlja visoko raven zaščite zavarovancev. Nadzor nad pokojninskimi skladi izvaja Francoski nadzorni organ za prudencialno kontrolo in reševanje (Autorité de contrôle prudentiel et de résolution - ACPR), ki zagotavlja skladnost s predpisi in varnost sredstev.

Ureditev zadevnih področij v Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2) določa, da lahko član kolektivnega zavarovanja v primeru izstopa iz zavarovanja od upravljavca zahteva izplačilo odkupne vrednosti premoženja z njegovega osebnega računa v enkratnem znesku:

- če je že uveljavil pravico do pokojnine iz obveznega zavarovanja in
- če sredstva na njegovem osebnem računu kolektivnega zavarovanja ne presegajo 5.000 eurov.

Član individualnega zavarovanja lahko v primeru izstopa iz zavarovanja kadarkoli zahteva izplačilo odkupne vrednosti premoženja z njegovega osebnega računa v enkratnem znesku.

Pravilnik o podrobnejših pravilih in minimalnih zahtevah, ki jih zavarovalnica ali pokojninska družba upoštevat pri izračunu pokojninske rente (Uradni list RS, št. 110/13, 94/14, 21/16 in 68/19) določa, da

se pokojninska renta izplačuje mesečno. Pokojninske rente se izplačujejo v obliki četrletne, polletne ali letne rente, če je znesek rente oziroma posamično izplačilo manjše od 30,00 eura. Pokojninski načrt za izplačevanje rent, kjer je določeno zajamčeno izplačevanje rent, lahko določa, da se v primeru smrti zavarovanca še neizplačane zajamčene pokojninske rente izplačajo v enkratnem znesku.

ZPIZ-2 določa, da se izvede prisilni prenos upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada ali krovnega pokojninskega sklada na drugega upravljavca med drugim, če se čista vrednost sredstev vzajemnega pokojninskega sklada ali vseh podskladov krovnega pokojninskega sklada zniža pod 100.000 eurov in v nadaljnjih treh mesecih ne doseže ponovno 100.000 eurov. Likvidacija vzajemnega pokojninskega sklada se izvede samo v primeru, ko prisilnega prenosa upravljanja ni mogoče izvesti.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Ni posledic.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Ni posledic.

6.2. Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

Ni posledic.

6.3. Presoja posledic za gospodarstvo

Ni posledic.

6.4. Presoja posledic za socialno področje

Ni posledic.

6.5. Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Ni posledic.

6.6. Presoja posledic za druga področja

Ni posledic.

6.7. Izvajanje sprejetega predpisa

Izvajanje predpisa bo spremljano v sodelovanju z Agencijo za trg vrednostnih papirjev in Agencijo za zavarovalni nadzor.

6.8. Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

V zvezi s predlogom zakona ni drugih pomembnih okoliščin.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

Javna objava predloga zakona je potekala od ____ do ____.

Spletni naslov, na katerem je bil predpis objavljen:
E-demokracija:

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.

V času javne razprave smo prejeli predloge od:

/

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

/

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

Pri pripravi predloga zakona niso sodelovali zunanji strokovnjaki oziroma pravne osebe.

9. ZNESEK PLAČILA ZUNANJIH STROKOVNJAKOV

Za pripravo predloga zakona ni bilo plačil zunanjih strokovnjakov oziroma pravnih oseb.

10. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Klemen Boštjančič, minister,
- Saša Jazbec, državna sekretarka,
- Gordana Pipan, državna sekretarka,
- Katja Božič, državna sekretarka,
- Nikolina Prah, državna sekretarka,
- Urška Cvelbar, generalna direktorica Direktorata za finančni sistem,
- Natalija Stošički, vodja Sektorja za zavarovalništvo in trg kapitala, Direktorat za finančni sistem,
- Andrej Žagar, sekretar, Sektor za zavarovalništvo in trg kapitala, Direktorat za finančni sistem.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o prvem pokojninskem skladu Republike Slovenije in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (Uradni list RS, št. 26/05 – uradno prečiščeno besedilo, 85/09 in 32/16) se v 21. členu besedilo šestega odstavka spremeni tako, da se glasi:

»(6) Če zavarovanec ne uveljavi pravice za izplačilo odkupne vrednosti police dodatnega pokojninskega zavarovanja Prvega pokojninskega sklada, se iz premoženja iz 1. točke prvega odstavka tega člena na kritni sklad Prvega pokojninskega sklada prenese sorazmerni del sredstev, ki ustreza čisti vrednosti premoženja, ki pripada polici v trenutku, ko imetnik police izpolni pogoje za pridobitev pravice do mesečne pokojninske rente.«.

2. člen

Dodajo se novi 21 a, 21.b in 21.c člen, ki se glasijo:

»Likvidacija dela, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja

21.a člen

(1) Del Prvega pokojninskega sklada, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja, se likvidira (v nadaljnjem besedilu: likvidacija premoženja) v obdobju preden zavarovanci izpolnijo pogoje za pridobitev pravice do mesečne pokojninske rente, ko se čista vrednost premoženja zmanjša pod 1.000.000 evrov in v naslednjih 30. dneh te vrednosti ne preseže.

(2) Od nastopa razloga za likvidacijo iz prejšnjega odstavka zavarovanec ne more zahtevati odkupne vrednosti v skladu s 3. točko tretjega odstavka 32. člena tega zakona. Zahteve, ki jih upravljavec Prvega pokojninskega sklada prejme po nastopu razloga za začetek likvidacije premoženja, nimajo pravnega učinka. Z nastopom razloga za likvidacijo premoženja pridobi zavarovanec pravico do izplačila denarja iz likvidacijske mase, ki ni nižje od zajamčene vrednosti enot premoženja zavarovanca.

(3) Upravljavec Prvega pokojninskega sklada naslednji dan po nastopu razloga za likvidacijo sprejme sklep o likvidaciji. Dan po sprejemu sklepa o likvidaciji objavi na svojih spletnih straneh in v časopisu informacijo o začetku likvidacije. V treh dneh po sprejemu sklepa o likvidaciji premoženja obvesti Agencijo za trg vrednostnih papirjev in Agencijo za zavarovalni nadzor ter posreduje zavarovancem obvestilo o začetku likvidacije.

(4) Objava o začetku likvidacije vsebuje:

1. firmo in sedež upravljavca Prvega pokojninskega sklada,
2. navedbo premoženja v postopku likvidacije;
3. dan začetka likvidacije;
4. razlog za začetek likvidacije;
5. obvestilo, da zavarovanec od nastopa razloga za začetek likvidacije ne more več zahtevati izplačila odkupne vrednosti iz 3. točke tretjega odstavka 32. člena tega zakona, ima pa pravico do izplačila likvidacijske mase v denarju;
6. obvestilo, da izplačilo likvidacijske mase ne more biti nižje od zajamčene vrednosti enot premoženja zavarovanca in
7. mesto in čas, kjer je mogoče pridobiti dodatne informacije o likvidaciji premoženja.

(5) Obvestilo zavarovancem o začetku likvidacije premoženja vsebuje poleg vsebin objave o začetku likvidacije iz prejšnjega odstavka tudi opredelitev morebitnih drugih pravic in dolžnosti zavarovanca.

Vnovčenje premoženja in izplačilo zavarovancem v primeru likvidacije premoženja

21.b člen

(1) Upravljavec Prvega pokojninskega sklada opravi likvidacijo dela Prvega pokojninskega sklada, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja, z vnovčenjem premoženja s prodajo ali na drug transparenten način. Vnovčenje premoženja mora pri tem upravljavec izvesti na transparenten način ter z največjo možno mero skrbnosti in gospodarnosti v korist zavarovancev. Pri vnovčenju premoženja ni zavezan pravilom glede deležev posameznih naložb.

(2) Upravljavec Prvega pokojninskega sklada lahko po začetku likvidacije za račun dela Prvega pokojninskega sklada, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja, sklepa samo posle za unovčenje premoženja in izvedbo likvidacije. Za opravljanje teh poslov si lahko zaračuna le nujne, dejansko nastale stroške, ki so neposredno povezani z unovčenjem premoženja in izvedbo likvidacije. V času postopka likvidacije upravljavcu ne pripada nadomestilo za upravljanje premoženja.

(3) Ko je vnovčen tolikšen del premoženja, da je smotrno, izdelava upravljavec Prvega pokojninskega sklada načrt izplačila zavarovancem in ga predloži v potrditev banki skrbnici.

(4) Upravljavec Prvega pokojninskega sklada opravi izplačilo likvidacijske mase zavarovancem v skladu z načrtom izplačila. Izplačilo se izvede v čim krajšem času.

Priprava otvoritvene in zaključne bilance ter poročanje o likvidaciji

21.c člen

(1) Upravljavec Prvega pokojninskega sklada po sprejetju sklepa o likvidaciji dela Prvega pokojninskega sklada, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja, brez nepotrebne odlašanja pripraviti otvoritveno bilanco likvidacije. Ta bilanca izkazuje premoženje in obveznosti tega dela sklada na dan začetka likvidacije ter je sestavljena v skladu z računovodskimi standardi in predpisi. Otvoritvena bilanca likvidacije mora biti revidirana s strani neodvisnega revizorja.

(2) V času trajanja likvidacije upravljavec redno, najmanj enkrat letno, pripravi poročilo o poteku likvidacije, ki vključuje informacije o unovčevanju premoženja, poplačilu stroškov in druge pomembne dogodke, povezane z likvidacijskim postopkom. Poročilo o poteku likvidacije mora biti predloženo Agenciji za trg vrednostnih papirjev in Agenciji za zavarovalni nadzor v roku 30 dni po izteku koledarskega leta trajanja likvidacije.

(3) Po končanem unovčenju premoženja in poplačilu stroškov likvidacije upravljavec Prvega pokojninskega sklada pripravi zaključno bilanco likvidacije. Zaključna bilanca izkazuje končno stanje premoženja in obveznosti ter rezultat likvidacijskega postopka. Zaključna bilanca likvidacije mora biti revidirana s strani neodvisnega revizorja. K zaključni bilanci je priloženo končno poročilo o likvidaciji, ki podrobno opisuje celoten postopek likvidacije, vključno z načinom unovčenja premoženja, višino doseženih sredstev, pregledom nastalih stroškov in načinom izplačila sredstev zavarovancem.

(4) Upravljavec otvoritveno in zaključno bilanco likvidacije s končnim poročilo predložiti Agenciji za trg vrednostnih papirjev in Agenciji za zavarovalni nadzor ter ju objavi na svojih spletnih straneh v petih dneh po prejemu revizorjevega poročila.

3. člen

V 32. členu se v tretjem odstavku besedilo 3. točke spremeni tako, da se glasi:

»3 zavarovanec ima pred dopolnjenim šestdesetim letom starosti pravico zahtevati izplačilo odkupne vrednosti police dodatnega pokojninskega zavarovanja Prvega pokojninskega sklada.«.

4. člen

Doda se nov 32.a člen, ki se glasi:

»Odkup pokojninske rente

32.a člen

(1) Prejemnik pokojninske mesečne pokojninske rente lahko poda nepreklicni zahtevek za odkup pokojninske rente. Odkupna vrednost se izplača skupaj z izplačili rent preostalih polic v mesecu, ki sledi mesecu, v katerem je iztekla čakalna doba. Čakalna doba traja 12 mesecev od dneva, ko je prejemnik pokojninske rente podal nepreklicni zahtevek za odkup pokojninske rente.

(2) Znesek odkupne vrednosti police se določi v višini zneska matematične rezervacije police, določene z zavarovalno tehničnimi osnovami, ob koncu meseca, v katerem se čakalna doba izteče.

(3) Če prejemnik mesečne pokojninske rente umre pred dospelostjo zahtevka za odkup pokojninske rente, se zahtevek zavrže.

KONČNA DOLOČBA

Končna določba 5. člen

Ta zakon začne veljati 15. dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Zakon o prvem pokojninskem skladu Republike Slovenije in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (Uradni list RS, št. 26/05 – uradno prečiščeno besedilo, 85/09 in 32/16; v nadaljnjem besedilu: ZPSPID) v 21. členu ureja premoženje in naložbe Prvega pokojninskega sklada. Prvi pokojninski sklad je bil ustanovljen v specifičnih okoliščinah preoblikovanja lastniških struktur v Sloveniji, kjer je imel ključno vlogo pri zapolnitvi privatizacijske vrzeli. Zato je sestava njegovega naložbenega portfelja od začetka odstopala od klasičnih pokojninskih skladov.

Cilj, ki ga Modra zavarovalnica zasleduje pri upravljanju premoženja Prvega pokojninskega sklada, je še naprej prestrukturiranje portfelja. Večji del naložbene strukture sklada predstavljajo naložbe, ki jih je Prvi pokojninski sklad prejel na zakonodajni podlagi, in ki so tako glede vrste dovoljenih naložb kot tudi glede omejitev po posameznih naložbenih razredih, v določenem obsegu neprimerne za pokojninski sklad.

Največji delež naložb sklada predstavljajo državne obveznice (43 %), sledijo investicijski kuponi, ki vlagajo v obveznice (25 %), delnice (15 %) in investicijski kuponi, ki vlagajo v delnice (14 %).

Dodatno pokojninsko zavarovanje predstavlja prostovoljno obliko varčevanja za starost, ki dopolnjuje obvezno pokojninsko zavarovanje. Njegov namen je zagotoviti višjo pokojnino od tiste, ki jo zagotavlja obvezno zavarovanje.

V šestem odstavku 21. člena ZPSPID je urejen prenos sredstev iz premoženja, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja Prvega pokojninskega sklada (namenjen varčevanju), v kritni sklad Prvega pokojninskega sklada (namenjen izplačilom pokojninskih rent). Ta predlog zakona določbo dopolnjuje v skladu s spremembo v 3. točki tretjega odstavka 32. člena ZPSPID, ki zavarovancem pred dopolnjenim šestdesetim letom starosti omogoča izplačilo odkupne vrednosti police dodatnega pokojninskega zavarovanja Prvega pokojninskega sklada. Odkupna vrednost police predstavlja znesek, ki ga zavarovanec prejme, če se odloči za izplačilo sredstev pred upokojitvijo.

Uvedba izplačila odkupne vrednosti premoženja, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja Prvega pokojninskega sklada, je zasnovana na podlagi ugotovitev o nizki donosnosti naložbenega portfelja sklada, ki je posledica specifičnih naložb, prenesenih v sklad za zapolnitev privatizacijske vrzeli. Zaradi tega dejstva in inflacije se kupna moč upravičenj zavarovancev zmanjšuje, kar zahteva ukrepe za dolgoročno zaščito njihovih interesov. Sprememba zakona, ki omogoča izplačilo odkupne vrednosti pred 60. letom, zavarovancem daje večjo prožnost pri upravljanju njihovih sredstev.

Prenos sredstev v kritni sklad Prvega pokojninskega sklada se izvede, ko zavarovanec izpolni pogoje za pridobitev pravice do pokojninske rente. Sorazmerni del sredstev, ki se prenese v kritni sklad, se izračuna na podlagi čiste vrednosti premoženja, ki pripada polici zavarovanca v trenutku, ko izpolni pogoje za pridobitev mesečne pokojninske rente. Kritni sklad je ločeno premoženje, namenjeno kritju obveznosti Prvega pokojninskega sklada iz naslova izplačil mesečnih pokojninskih rent. Prenos je ključen za zagotavljanje varnosti izplačil pokojninskih rent.

K 2. členu

Nov 21.a člen ZPSPID določa postopek likvidacije dela Prvega pokojninskega sklada, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja. Likvidacija premoženja se sproži, ko čista vrednost premoženja pade pod 1.000.000 evrov in se v 30 dneh ne povrne nad to mejo. Prag je določen zato, ker postane upravljanje sklada s tako majhno vrednostjo neekonomično. Stroški upravljanja bi presegli koristi za zavarovance, kar bi ogrozilo njihove interese. Likvidacija v tem primeru predstavlja racionalno odločitev, ki zagotavlja največjo možno zaščito preostalih sredstev in zavarovancev.

Upravljanje sklada s sredstvi pod 1.000.000 evrov bi povzročalo nesorazmerno visoke stroške, ki ne bi pokrili stroškov, ki jih lahko zaračuna upravljavec. Hkrati je tehnično skoraj nemogoče zagotoviti ustrezno razpršitev naložb, ki zadosti določilom ZPIZ-2, v primeru tako majhnega sklada, prav tako pa bi se zaradi dodatne razdrobljenosti portfelja povečali transakcijski stroški nakupa in prodaje naložb.

Ne glede na velikost pokojninskega sklada, se ta vedno sooča z relativno konstantnimi fiksnimi stroški. Mednje spadajo med drugim stroški skrbniške banke, administrativni in pravni stroški, stroški revizije ter stroški nadzora.

V primeru manjših skladov ti fiksni stroški občutno zmanjšujejo neto donosnost in s tem ogrožajo dolgoročne interese zavarovancev. Dodatno, zaradi omejenega obsega sredstev PPS, je skoraj nemogoče doseči ustrezno diverzifikacijo naložb v skladu z regulatornimi zahtevami, kar povečuje tveganja za zavarovance, ki ostanejo v PPS. Prevelika razdrobljenost portfelja, ki se kaže v zelo nizkih zneskih posameznih naložb, še dodatno poveča relativno visoke transakcijske stroške nakupa in prodaje naložb, kot tudi stroške analiz in spremljanja posameznih pozicij.

Po drugi strani je potrebno upoštevati tudi stroške upravljavca pokojninskega sklada v zvezi z upravljanjem takšnega sklada ter pokrivanja le-teh z nadomestilom oziroma provizijo za upravljanje, ki je po višini omejena na letno provizijo v višini 1% od povprečne čiste vrednosti sredstev. Ko se vrednost sredstev bistveno zniža, 1% provizija preprosto ne zadošča več za pokritje vseh omenjenih fiksnih in variabilnih stroškov. To upravljavcu povzroča izgubo in dolgoročno finančno nevzdržnost, kar neposredno vpliva tako na kvaliteto upravljanja, povečuje tveganja, kot je na primer operativno tveganje, in posledično vpliva tudi na varstvo varčevalcev.

Problematično upravljanje majhnih pokojninskih skladov ima neposreden vpliv tudi na transparentnost in zaupanje v celoten pokojninski sistem. Ko se sklad sooča z neekonomičnostjo, to lahko privede do manjšega števila naložbenih odločitev in s tem do zmanjšane dinamike upravljanja, kar je težko transparentno komunicirati zavarovancem. Čeprav je donosnost zajamčena in jo mora v primeru neuspešnosti kriti upravljavec, ta zajamčena donosnost pogosto ne dosega stopnje inflacije, kar pomeni, da realna kupna moč prihrankov s časom upada. Ta problematika je pri majhnih pokojninskih skladih še toliko bolj očitna zaradi pomanjkanja ustrezne diverzifikacije in visokih relativnih stroškov, ki kljub jamstvu omejujejo dejansko uspešnost sklada. Vse to lahko sproži nezadovoljstvo zavarovancev, saj ne vidijo potenciala za rast in optimizacijo svojih prihrankov. Posledično se lahko ustvari splošno nezaupanje v pokojninske produkte, kar odvrta od dodatnega pokojninskega varčevanja in s tem ovira razvoj drugega pokojninskega stebra. Določila o likvidaciji neekonomičnih skladov so zato ključna za ohranjanje verodostojnosti sistema in spodbujanje dolgoročnega zaupanja med zavarovanci in upravljavci.

Kot izhaja iz same strukture Prvega pokojninskega sklada in kot je tudi jasno opredeljeno v zakonu, sklad ni enovita celota, temveč je sestavljen iz dveh povsem ločenih delov z različnimi nameni in funkcijami:

1. premoženje, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja v obdobju pred izpolnitvijo pogojev za rento je del, ki predstavlja zasebno premoženje posameznih zavarovancev, ki ga ti namensko zbirajo za svojo prihodnjo pokojnino. Gre za fazo varčevanja, kjer se vplačana sredstva nalagajo z namenom rasti njihove vrednosti do trenutka, ko zavarovanec doseže pogoje za upokojitev in morebitno izplačilo rente;
2. kritni sklad Prvega pokojninskega sklada pa predstavlja ločeno premoženje, ki je izključno namenjeno kritju obveznosti iz naslova izplačevanja mesečnih pokojninskih rent. Sredstva se v kritni sklad prenesejo iz prvega dela šele, ko zavarovanec izpolni pogoje za rento. Zakon izrecno določa, da gre za ločeno premoženje in za njegove naložbe se smiselno uporabljajo določbe, ki urejajo

naložbe kritnega sklada v zavarovalništvu, kar dodatno poudarja njegovo samostojnost in specifičen namen.

Glede na to jasno zakonsko ločitev namena in upravljanja obeh delov Prvega pokojninskega sklada je povsem utemeljena in usklajena z zakonskimi določbami likvidacija zgolj prvega dela sklada, to je premoženja, namenjenega varčevanju pred izpolnitvijo pogojev za rento.

Ko nastopi razlog za likvidacijo dela Prvega pokojninskega sklada, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja, zavarovanci izgubijo pravico do izplačila odkupne vrednosti police. To je nujno, saj se s tem prepreči, da bi se postopki likvidacije otežili, kar bi ogrozilo samo izvedbo in izplačila preostalim zavarovancem. Namesto tega zavarovanci pridobijo pravico do izplačila denarja iz likvidacijske mase, ki ne sme biti nižje od zajamčene vrednosti enot premoženja. To zagotavlja minimalno raven zaščite za zavarovance in preprečuje, da bi zaradi likvidacije utrpeli neupravičeno izgubo. To obrazložitev je treba brati hkrati z določbami glede izvedbe likvidacije, ki določajo da upravljavec Prvega pokojninskega sklada opravi likvidacijo z vnovčenjem premoženja s prodajo ali na drug transparenten način, pri čemer zagotovi največjo možno mero skrbnosti in gospodarnosti.

Postopek likvidacije je transparenten in določen. Upravljavec sklada mora javno objaviti informacije o začetku likvidacije na svojih spletnih straneh in v časopisu. Poleg tega mora obvestiti Agencijo za trg vrednostnih papirjev in posredovati obvestilo zavarovancem. Ta obvestila vsebujejo ključne informacije o razlogih za likvidacijo, pravicah zavarovancev in postopku izplačila likvidacijske mase. S tem se zagotavlja, da so nadzorniki in zavarovanci pravočasno in celovito obveščeni o dogajanju in da lahko ustrezno ukrepajo.

Objava o začetku likvidacije vsebuje vse pomembne informacije, ki jih morajo Agencija za trg vrednostnih papirjev in zavarovanci vedeti, da se pravilno informirajo o situaciji. Objava med drugim vsebuje firmo in sedež upravljavca Prvega pokojninskega sklada, navedbo premoženja v postopku likvidacije, dan začetka likvidacije, razlog za začetek likvidacije, obvestilo, da zavarovanec od nastopa razloga za začetek likvidacije ne more več zahtevati izplačila odkupne vrednosti, ima pa pravico do izplačila likvidirane mase v denarju, obvestilo, da izplačilo likvidacijske mase ne more biti nižje od zajamčene vrednosti enot premoženja zavarovanca in mesto in čas, kjer je mogoče pridobiti dodatne informacije o likvidaciji premoženja. Obvestilo zavarovancem o začetku likvidacije premoženja vsebuje poleg prej navedenih vsebin tudi opredelitev morebitnih drugih pravic in dolžnosti zavarovanca.

V primeru likvidacije se za poplačilo upravičencev najprej uporabi preostalo premoženje samega sklada, v delu, ki se likvidira. Če ta sredstva ne zadoščajo za izplačilo zajamčenega donosa, se v skladu z devetim odstavkom 32. člena ZPSPID in zakonom, ki ureja preoblikovanje Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja, aktivira premoženje Modre zavarovalnice, ki je postala pravni naslednik Kapitalske družbe in je prevzela Prvi pokojninski sklad ter njegov kritni sklad.

Šele ko premoženje Prvega pokojninskega sklada in Modre zavarovalnice (v obsegu prenesenih sredstev in obveznosti) ne zadošča za popolno izplačilo zajamčenega donosa, nastopi subsidiarno jamstvo Republike Slovenije. To pomeni, da država prevzame odgovornost za izplačilo preostalih neporavnanih obveznosti do imetnikov polic dodatnega pokojninskega zavarovanja Prvega pokojninskega sklada, s čimer se zagotavlja najvišja možna raven varnosti njihovih pravic.

Predlog zakona ne ureja davčne obravnave izplačil, ki jih zavarovanci prejmejo iz premoženja dodatnega pokojninskega zavarovanja Prvega pokojninskega sklada (PPS) v primeru njegove likvidacije. Zakon o dohodnini v običajnih okoliščinah prepozna poseben namen PPS in zato zagotavlja davčno izzetje izplačil, kot so odkupne vrednosti in pokojninske rente. Zato bi bilo primerno, da se ta davčna nevtralnost ohrani tudi v primeru izrednega dogodka, kot je likvidacija varčevalnega dela sklada. Za to je potrebna sprememba Zakona o dohodnini, s katero bi zagotovili, da zavarovanci v

nepredvideni situaciji likvidacije ne bodo dodatno obremenjeni z davčnimi obveznostmi na prejeta sredstva, ki so jih namenjali za svojo pokojnino.

Nov 21. b člen ZPSPID določa postopek likvidacije premoženja, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja Prvega pokojninskega sklada, in je namenjen zagotovitvi, da se sredstva zavarovancev v primeru likvidacije unovčijo na najbolj učinkovit in pravičen način. Upravljavec sklada je pooblaščen, da premoženje unovči s prodajo ali na drug primeren način. Pri tem ni vezan na običajna pravila o deležih posameznih naložb, kar mu omogoča, da hitro in učinkovito unovči premoženje, ne glede na prvotno strukturo naložb. To je izredno pomembno, saj se pri likvidaciji išče najboljši izplen za zavarovance.

Izraz "drugi način" unovčenja premoženja predstavlja za upravljavca prožnost pri pretvarjanju naložb v denarna sredstva, pri čemer se ne omejuje le na klasično prodajo. Upravljavec lahko na primer vključi izplačilo vrednostnih papirjev ob dospelosti ali zamenjavo za druga bolj likvidna sredstva, vse z namenom, da se v postopku likvidacije zagotovi čim hitreje in učinkovitejše izplačilo sredstev zavarovancem.

Po začetku likvidacije lahko upravljavec za račun premoženja, ki je premet likvidacije, sklepa samo posle, ki so neposredno povezani z unovčenjem premoženja in izvedbo likvidacije. To preprečuje, da bi se sredstva sklada uporabila za druge namene in zagotavlja, da se celoten postopek osredotoča na izplačilo zavarovancem. Ta omejitvev poslov je nujna za zaščito interesov zavarovancev in zagotavlja, da se postopek likvidacije izvede v skladu z namenom, ki je izplačilo sredstev zavarovancem.

Ko je večji del premoženja unovčen, mora upravljavec pripraviti načrt izplačila zavarovancem. Ta načrt mora potrditi banka skrbnica, kar zagotavlja dodatno raven nadzora in zaščite za zavarovance. Načrt izplačila je ključen za zagotovitev, da se sredstva pravično in pregledno razdelijo med zavarovance.

Izplačilo likvidacijske mase zavarovancem se izvede v skladu s potrjenim načrtom. Izplačilo se mora izvesti v čim krajšem času, da se zavarovancem čim prej vrnejo njihova sredstva. Hitrost izplačila je pomembna za zmanjšanje negotovosti in zagotavljanje, da zavarovanci čim prej prejmejo svoja sredstva.

Nov 21.c člen določa obveznosti upravljavca Prvega pokojninskega sklada v zvezi s finančnim poročanjem in poročanjem o poteku likvidacije dela Prvega pokojninskega sklada, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja. V prvem koraku, takoj po sprejetju sklepa o likvidaciji, mora upravljavec pripraviti otvoritveno bilanco likvidacije. Ta finančni izkaz predstavlja sliko premoženja in obveznosti dela sklada na kritični dan začetka likvidacije. Ključno je, da je bilanca sestavljena v skladu z veljavnimi računovodskimi standardi in predpisi, kar zagotavlja njeno verodostojnost in primerljivost. Dodatno je predpisana obvezna revizija otvoritvene bilance s strani neodvisnega revizorja, kar še povečuje zaupanje v prikazano finančno stanje ob začetku postopka likvidacije.

V nadaljevanju, med samim trajanjem likvidacijskega postopka, je upravljavec zavezan k rednemu, najmanj letnemu poročanju o poteku likvidacije. Ta periodična poročila morajo vsebovati ključne informacije o aktivnostih, ki se izvajajo z namenom unovčenja premoženja sklada, vključno z načinom prodaje in doseženimi cenami. Prav tako je treba transparentno prikazati vse stroške, ki nastajajo v procesu likvidacije. Poročilo mora zajeti tudi druge pomembne dogodke, ki bi lahko vplivali na potek likvidacije ali na interese zavarovancev. Rok za predložitev teh letnih poročil nadzornemu organu je 30 dni po izteku vsakega koledarskega leta trajanja likvidacije, kar omogoča sprotno spremljanje postopka s strani pristojnih institucij.

Po zaključku vseh aktivnosti unovčenja premoženja in poplačila vseh stroškov, povezanih z likvidacijo, člen nalaga upravljavcu pripravo zaključne bilance likvidacije. Ta končni finančni izkaz povzema končno stanje premoženja in obveznosti ter izkazuje rezultat celotnega likvidacijskega postopka. Podobno kot

pri otvoritveni bilanci, je tudi zaključna bilanca predmet obvezne revizije s strani neodvisnega revizorja. Zaključni bilanci mora biti priloženo končno poročilo o likvidaciji, ki podrobno opisuje vse faze likvidacije, od načina unovčenja premoženja, doseženih finančnih rezultatov, pregleda vseh nastalih stroškov, do načina izračuna in izvedbe izplačil preostalih sredstev zavarovancem.

Člen določa tudi obveznost upravljavca, da tako revidirano otvoritveno kot revidirano zaključno bilanco likvidacije predloži Agenciji za trg vrednostnih papirjev in Agenciji za zavarovalni nadzor ter ju v petih dneh po prejemu revizorjevega poročila objavi na svojih spletnih straneh, s čimer se zagotovi javna dostopnost ključnih informacij o postopku likvidacije.

K 3. členu

ZPSPID v 32. členu ureja pravice iz police dodatnega pokojninskega zavarovanja Prvega pokojninskega sklada. Sprememba 3. točke tretjega odstavka 32. člena prinaša pomembno novost med pravice zavarovancev Prvega pokojninskega sklada. Zavarovancem omogoča, da pred dopolnjenim šestdesetim letom starosti zahtevajo izplačilo odkupne vrednosti police dodatnega pokojninskega zavarovanja. Ta ukrep bistveno poveča prožnost upravljanja s prihranki, saj zavarovanci niso več vezani na izplačilo šele ob upokojitvi.

Razlog za to spremembo so nizke donosnosti naložbenega portfelja sklada. Visoka inflacija in negotovost na finančnih trgih namreč zmanjšujeta kupno moč prihrankov, zato je smiselno, da se zavarovancem omogoči, da svoja sredstva naložijo v druge oblike naložb, ki bolje ščitijo pred temi tveganji. S tem se poudarja individualna odgovornost zavarovancev pri upravljanju svojih prihrankov.

Sprememba zakona ne pomeni, da je izplačilo odkupne vrednosti vedno najboljša rešitev. Zavarovanci morajo pred odločitvijo skrbno pretehtati svoje finančno stanje, potrebe in morebitne davčne posledice. Vendar pa ta sprememba zagotavlja, da imajo zavarovanci večjo avtonomijo pri upravljanju svojih pokojninskih prihrankov in da se lahko prilagodijo spreminjajočim se okoliščinam.

K 4. členu

Nov 32.a člen ZPSPID omogoča prejemnikom mesečne pokojninske rente, da se odločijo za enkratno izplačilo namesto rednih mesečnih izplačil. Ta možnost se uresniči s podajo nepreklicnega zahtevka za odkup pokojninske rente. Po podaji zahtevka se začne 12-mesečna čakalna doba, ki je potrebna za administrativno obdelavo zahtevka, izračun odkupne vrednosti in zagotovitev likvidnosti. Odkupna vrednost se nato izplača v mesecu, ki sledi izteku te čakalne dobe, skupaj z izplačili rent preostalim zavarovancem.

Znesek odkupne vrednosti police se določi na podlagi matematične rezervacije police, izračunane z zavarovalno-tehničnimi osnovami. Ta izračun se opravi ob koncu meseca, v katerem se izteče čakalna doba. Matematična rezervacija predstavlja aktuarsko izračunano vrednost prihodnjih izplačil rente, kar zagotavlja, da je odkupna vrednost določena na podlagi natančnih in pravičnih izračunov.

V primeru, da prejemnik mesečne pokojninske rente umre pred iztekom 12-mesečne čakalne dobe, se zahtevke za odkup rente zavrže. Ta določba zagotavlja jasnost in predvidljivost v primeru smrti prejemnika rente med postopkom odkupa.

Razlog, zakaj prejemnik pokojninske rente s smrtjo izgubi izplačilo in tega zneska ne prejmejo dediči, izvira iz same narave doživljenjske pokojninske rente. Ta produkt je zasnovan kot zavarovanje za dolgoživost, kar pomeni, da je namenjen zagotavljanju rednega dohodka posamezniku vse do njegove smrti. Pri izračunu višine doživljenjske rente se uporabljajo aktuarske metode, ki upoštevajo povprečno pričakovano življenjsko dobo populacije. Matematične rezervacije, ki so osnova za izplačilo rent, se torej oblikujejo na podlagi statističnih podatkov o umrljivosti in vključujejo princip solidarnosti znotraj skupine

zavarovancev. To pomeni, da prejemniki, ki živijo dlje od povprečja, prejema rento dlje, kot so morda vplačali, medtem ko tisti, ki umrejo prej, prejmejo manj.

Ta mehanizem omogoča izplačevanje višjih mesečnih rent, kot bi bile sicer mogoče, če bi se sredstva morala izplačati dedičem ob smrti prejemnika. Če bi bilo predvideno dedovanje, bi se rente izračunale na drugačni osnovi, kar bi pomenilo bistveno nižje mesečne zneske za vse prejemnike. Smrt prejemnika rente, brez prenosa na dediče, tako omogoča, da se zavarovalni rizik razprši med celotno skupino, kar v končni fazi zagotavlja optimalno višino rent za tiste, ki so produkt izbrali kot zaščito pred tveganjem preživetja lastnih prihrankov v starosti.

K 5. členu

Vacatio legis predstavlja obdobje med objavo zakona v uradnem glasilu, kot je Uradni list Republike Slovenije, in njegovo dejansko uveljavitvijo. Njen glavni namen je zagotoviti dovolj časa za seznanitev javnosti z novo zakonodajo. To je ključnega pomena, saj se morajo državljani, podjetja in druge organizacije seznaniti z novimi pravili, da bi se lahko nanje ustrezno pripravili.

Poleg seznanitve javnosti *vacatio legis* omogoča tudi organom, ki bodo zakon izvajali, da pripravijo potrebne postopke, smernice in infrastrukturo. Podjetja in druge organizacije imajo čas za usklajitev svojih internih postopkov in delovanja z novo zakonodajo. S tem se zagotavlja, da bo prehod na novo pravno ureditev potekal čim bolj gladko in učinkovito.

V primeru tega zakona je *vacatio legis* določen na 15 dni po objavi zakona v Uradnem listu Republike Slovenije. Ta časovni okvir je relativno pogost in se uporablja za zakone, ki ne zahtevajo izjemno hitre implementacije. Zagotavlja dovolj časa za pripravo, ne da bi pri tem nepotrebno odlašal z uveljavitvijo novih pravil.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Premoženje in naložbe Prvega pokojninskega sklada

21. člen

(1) Premoženje Prvega pokojninskega sklada obsega:

1. premoženje, ki pripada policam dodatnega pokojninskega zavarovanja Prvega pokojninskega sklada v obdobju, preden zavarovanci izpolnijo pogoje za pridobitev pravice do mesečne pokojninske rente;
2. kritni sklad Prvega pokojninskega sklada.

(2) Pri izbiri naložb premoženja Prvega pokojninskega sklada mora Kapitalski sklad ravnati tako, da je zagotovljena varnost, donosnost in tržnost naložb ter ustrezna raznovrstnost in razpršitev teh naložb.

(3) Kapitalski sklad mora naložbe Prvega pokojninskega sklada, zaradi katerih je izpostavljen tveganjem morebitnih izgub zaradi spremembe obrestnih mer, spremembe tečajev vrednostnih papirjev oziroma drugim tržnim tveganjem, ustrezno uskladiti z obveznostmi na podlagi zavarovanj, ki jih krije Prvi pokojninski sklad.

(4) Kapitalski sklad mora ročnost in likvidnost naložb Prvega pokojninskega sklada ustrezno uskladiti z dospelostmi terjatev iz naslova zavarovanj, ki jih krije Prvi pokojninski sklad.

(5) Kritni sklad Prvega pokojninskega sklada iz 2. točke prvega odstavka tega člena je ločeno premoženje, namenjeno kritju obveznosti Prvega pokojninskega sklada iz naslova izplačil mesečnih pokojninskih rent, ki se oblikuje z izločitvijo iz premoženja iz 1. točke prvega odstavka tega člena, ko zavarovanec izpolni pogoje za pridobitev mesečne pokojninske rente. Za naložbe kritnega sklada se smiselno uporabljajo določbe o naložbah kritnega sklada, kot jih predpisuje zakon, ki ureja zavarovalništvo.

(6) Iz premoženja iz 1. točke prvega odstavka tega člena se na kritni sklad Prvega pokojninskega sklada prenese sorazmerni del sredstev, ki ustreza čisti vrednosti premoženja, ki pripada polici v trenutku, ko imetnik police izpolni pogoje za pridobitev pravice do mesečne pokojninske rente.

(7) Ob prenosu sredstev na kritni sklad Prvega pokojninskega sklada, namenjenih za izplačilo pokojninskih rent, se obseg zahtevanega kritja lahko zagotovi s prenosom naložb Prvega pokojninskega sklada. Struktura naložb kritnega sklada po prenosu mora biti usklajena z določbami o naložbah kritnega sklada, kot jih predpisuje zakon, ki ureja zavarovalništvo.

(8) Ob prenosu na kritni sklad Prvega pokojninskega sklada mora vrednost prenesenega premoženja za posamezno polico ustrezati prvemu izračunu matematičnih rezervacij, oblikovanih skladno s 16. členom tega zakona in predpisom izdanim na podlagi 1. točke 22. člena tega zakona.

(9) Po oblikovanju kritnega sklada Prvega pokojninskega sklada mora Kapitalska družba, najkasneje v roku osmih let, naložbe premoženja Prvega pokojninskega sklada iz 1. točke prvega odstavka tega člena uskladiti z določbami o naložbah kritnega sklada, kot jih predpisuje zakon, ki ureja zavarovalništvo.

Pravice iz police dodatnega pokojninskega zavarovanja Prvega pokojninskega sklada

32. člen

(1) Polica dodatnega pokojninskega zavarovanja Prvega pokojninskega sklada je zavarovalna polica, pri kateri zavarovanec prevzema naložbeno tveganje z minimalnim 1% letnim donosom, za katerega jamči Kapitalski sklad (v nadaljnjem besedilu: zajamčeni donos).

(2) Zajamčeni donos se izračuna tako, da se:

1. skupna nominalna vrednost lastniških certifikatov iz 9. člena tega zakona valorizira z indeksom drobnoprodajnih cen od 1. 1. 1993 do dneva uveljavitve tega zakona,

2. osnova, izračunana na način iz 1. točke se povečuje za nominalno 1% letno od uveljavitve tega zakona dalje.

(3) Polica dodatnega pokojninskega zavarovanja Prvega pokojninskega sklada daje naslednje pravice:

1. zavarovanec, pridobi z dopolnjenim šestdesetim letom starosti pravico do mesečne pokojninske rente, katere višina se izračuna z uporabo ustreznih aktuarskih metod vrednotenja ob upoštevanju vrednosti enot premoženja Prvega pokojninskega sklada, ki jih predstavlja zavarovalna polica, in zjamčenega donosa.

2. Ne glede na določbe prejšnje točke se lahko:

- zavarovancem, ki so imetniki 2000 ali manj točk police, izplača pokojninska renta v enkratnem znesku;
- zavarovancem, ki so imetniki nad 2000 in do 5000 točk police, izplača letna pokojninska renta.

Kapitalska družba mora zavarovance predhodno pisno obvestiti o spremenjenem načinu izplačila. Kolikor v roku 15 dni po prejemu obvestila zavarovanec temu pisno ne nasprotuje, Kapitalska družba lahko prične izvrševati izplačila, na način določen v tej točki.

3. zavarovanec nima pravice zahtevati izplačila odkupne vrednosti police,

4. če zavarovanec umre preden pridobi pravico do pokojninske rente, pripada pravica do zavarovalne vsote v višini odkupne vrednosti police njegovi zapuščini in preide kot del njegove zapuščine na njegove dediče.

(4) Izplačilo pokojninske rente je obdavčeno enako kot izplačilo zavarovalnih vsot iz življenjskega zavarovanja. [\(se preneha uporabljati\)](#)

(5) Ne glede na določbo 1. točke tretjega odstavka tega člena pridobi zavarovanec, ki je bil ob uveljavitvi tega zakona starejši od 55 let pravico do pokojninske rente z iztekom petih let od uveljavitve tega zakona.

(6) Za vodenje in vzdrževanje podatkovnih zbirk o zavarovancih Prvega pokojninskega sklada se osebni podatki za namene opravljanja nalog iz 4. točke drugega odstavka 15. člena tega zakona, zlasti podatki iz naslednjega odstavka, zbirajo neposredno od posameznika, na katerega se nanašajo.

(7) Ne glede na prejšnji odstavek lahko, v primeru nepridobitve podatkov oziroma pridobitve nepopolnih podatkov, Kapitalska družba za namene opravljanja nalog iz 4. točke drugega odstavka 15. člena tega zakona na podlagi pisne zahteve pridobi o zavarovancih Prvega pokojninskega sklada iz Centralnega registra prebivalstva naslednje podatke: enotno matično številko občana, kraj rojstva, osebno ime, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, državljanstvo, spol, datum rojstva ter datume in podatke o dogodkih, spremembah ali popravkih v Centralnem registru prebivalstva o zavarovancu. Kapitalska družba lahko podatke, ki jih pridobi na podlagi prejšnjega stavka, uporablja zgolj za namen, za katerega so bili podatki pridobljeni.

(8) Podatki iz šestega in sedmega odstavka tega člena se hranijo trajno.

(9) Če premoženje Prvega pokojninskega sklada ne zadošča za izplačilo zjamčenega donosa in tega izplačila tudi ni mogoče zagotoviti iz premoženja Kapitalskega sklada, jamči za izplačilo pravic iz police dodatnega pokojninskega zavarovanja Prvega pokojninskega sklada Republika Slovenija.

V. PRILOGE:

/